REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 6. Braşov, Marţi-Miercuri 9 (22) Ianuarie. 1908.

De ce se cere revizuirea regulamentului?

Astăseară se ţine marea conferenţă a partidelor din camera ungară în cestiunea revizuirei regulamentului camerei. Vor lua parte, cum se zice, şi cei din clubul naţionalist, pe cari se vede că acum când au lipsă de ei, cei dela putere îi chiamă fără să mai cerceteze mult după originea lor. Ba se mai spune că naţionaliştii ar vrea să facă şi o propunere relativă la modalitatea revizuirei.

De ce se cere revizuirea regulamentului? Pentru ca să facă cu neputinţă în viitor ori ce obstrucţiune din partea Croaţilor şi a naţionaliştilor.

Bunii patrioţi, până când nici nu s'au pus serios pe lucru spre a duce în împlinire reforma electorală, vor să se asigure ca nu cumva, viind ea totuşi la rând, cei-ce doresc şi voesc întroducerea votului universal fără restricţiune, aşa cum trebue să fie: egal, secret şi pe comune, să fie în stare să facă opoziţie simţitoare şi energică majorităţei, care vrea să întortocheze şi să cocoloşească toată această reformă. Independiştii pretind ca revizuirea, ce se va face acuma, să n'aibă valoare la viitoarele desbateri asupra budgetului şi a cestiunilor militare. Incât pentru reforma electorală le convine să fie deja puse în fiinţă atunci piedecile întroduse de revizuire în ce priveşte libertatea cuvântului.

Cu alte cuvinte. Croaţii şi cu naţionalităţile să fie împiedecaţi de-a le face un rău, încolo se vor şti ei înpăca cu revizuirea după regula: „Cine împarte, parte îşi face".

Se asigură că disidenţii kossuthişti ar fi decişi a purta cea mai mai esacerbată luptă contra revizuirei regulamentului. Au conchiemat şi ei o conferenţă, care să hotărască asupra atitudinei lor viitoare.

Ne gândim acum, că, dacă disidenţii află de lipsă a se opune cu pieptul revizuirei proiectate, de ce ar fi tocmai naţionaliştii aceia, cari să se împace cu ea şi să-i vină în ajutor cu propuneri speciale ale lor, când toată acţiunea este vedit îndreptată în contra lor şi a Croaţilor?

E mai mult decât sigur, după câte se aud şi până acuma, că deputaţii naţionalişti vor avea cea mai grea opoziţiune în lupta pentru votul universal, fiindcă contra naţionalităţilor se vor lua în proiect cele mai nedrepte şi asupritoare dispoziţiuni, aşa că de pe acum putem prevedea, că după noua reformă în genere situaţiunea va fi mai nefavorabilă pentru naţionalităţi, decât cea de până acuma.

Aşa se presintă lucrurile judecate simplu fără multă măestrie şi diplomaţie. Coaliţia crede, că îndată ce se va realiza votul universal, care pentru Maghiari va fi ce va fi, nu vor mai trebui să lupte minorităţi maghiare pentru drepturile naţionale, ci se va pune în mânile „naţiunei" conducerea sorţii sale proprii. De aceea ei vor garanţe ca voinţa naţională maghiară să se şi poată validita; garanţe pentru ca nici Viena, nici aliaţii ei de aici, să nu poată pune piedeci realizărei voinţei „naţiunei."

Viena şi aliaţii ei! Acesta este refrenul tuturor combinaţiunilor politice ale celor dela putere. Pare c'ar voi să citeze cu totadinsul spiritul vechei reacţiuni austriace!

Ori că o fac numai ca să încurajeze pe ai lor, cari sunt dedaţi a interprinde toate „pentru naţiune şi patrie" numai în contra Vienei şi a aliaţilor ei, şi cari în buimăceala lor de astăzi nu văd că Kossuth cu toată armadia lui s'a închinat deja Vienei!

Să cere cassarea legei naţionalităţilor. In momentul când in sfatul coaliţiei s'a hotărât să se facă revizuirea regulamentului camerei, spre a se lua poziţie de pe acum pentru cazul introducerei reformei electorale, »Bud. Hirlap« publică un articol care pledează pentru totala cassare a legei naţionalităţilor. In acel articol se zice între altele:

»Reforma electorală se apropie şi cu ea se apropie timpul când vom trebui să lăsăm se între elementele străine în şanţurile constituţiei maghiare. Sunt străine după limbă şi şi mai străine după simţămintele, dorinţele şi nizuinţele lor. Legea naţionalităţilor e foarte importantă din acest punct de vedere. A fost rea până acum, de aci încolo să fie şi mai periculoasă. Nu mai putem să concedem ca naţionalităţile noastre de limbă străină să aibă şcoale secundare. Funcţionarul, comitatul, şcoala trebue să fie maghiară; individul poate fi şi nemaghiar... Să cassăm deci legea naţionalităţilor, dacă nu voim ca duşmanii statului maghiar, în lucrarea lor de subminare, să stea pe bază legală.«

Iacă cei dela »B. H.« o spun franc ce le zace pe inimă. Suntem deci în clar unii cu alţii. In mare strâmtoare ajung prin aceasta franchetă a adversarilor noştri politici şi naţionali, ce-i ce încă tot mai vor să depene mai departe firul de atâtea ori rupt al »frăţietăţei«, vai de ea. Işi pierd timpul cel scump căutând pe acel *modus vivendi*, care este o problemă mai grea decât quadratura cercului.

Reforma electorală. Ziarul socialist »Népszava« continuă cu publicarea amănuntelor planului lui Andrassy, privitor la reforma electorală. In numărul de Duminecă numitul ziar dă publicităţii alte tabele statistice pregătite de guvern, cari dovedesc tendinţa guvernului de-a întroduce pluralitatea votului. Una din tabelele publicate conţine date statistice pentru cazul când naţionalităţile ar face progrese mari în învăţarea limbei maghiare. Pe lângă toate desminţirile semioficioase »Népszava« susţine cu toată hotărârea autenticitatea datelor publicate.

In şedinţa de eri a Camerei ungare s'a continuat desbaterea proiectelor de recruţi. Au luat cuvântul numai doi deputaţi: Benedek Iános şi Pető Sándor. Primul a criticat din diferite puncte de vedere situaţia armatei şi a prezentat o moţiune cerând ştergerea cauţiunei ofiţerilor în caz de însurătoare, luarea de măsuri pentru suprimarea duelului în armată şi admiterea subofiţerilor la examenul de ofiţer. Dep. Pető a cerut reformarea codului penal militar.

Un consiliu de miniştri s'a ţinut eri în Budapesta. S'a desbătut proiectul pentru revizuirea regulamentului camerei. Seara s'au întrunit din nou representanţii partidului coaliţiei, luând în desbatere proiectul preşedintelui Justh. Nu s'a adus nici o hotărâre definitivă.

Manifestaţiile din Pola. In şedinţa de Sâmbătă a consiliului comunal vienez creştin-socialul Angeli a rostit o cuvântare ocupându-se de demonstraţiile contra Austriacilor, cari au avut loc zilele acestea la Pola, în special contra delegaţiei austriace. Angeli a spus că toţi germanii din Austria trebue să se revolte când văd, că într'un oraş, care trăeşte din navigaţia Austriei, se întâmplă asemenea evenimente. Intreabă pe primar ce măsuri s'au luat ca să se dea satisfacţie austriacilor.

In locul primarului Lueger, care e bolnav, a răspuns d-rul Porzer, al treilea ajutor de primar spunând că regretă şi el cele petrecute la Pola. Asigură că s'au luat măsuri pentru ca asemenea fapte să nu se mai întâmple şi că, dacă guvernul ar fi vrut să fie ceva mai energic, fapte de acestea nu s'ar fi petrecut.

Disidenţii din camera ungară au ţinut Sâmbătă seara o conferinţă sub preşedinţia deputatului Szappanos István, în care s'a discutat proiectul de revizuire a regulamentului camerei. S'a luat unanim hotărârea a combate pe toată linia proiectata revizuire. S'a mai decis ca fiecare membru al grupărei disidente să ia cuvântul la desbaterea proiectelor de recruţi.

Barabaşii. O foaie din Viena, care urmăreşte ca ideal o Austrie mare, vorbind de Croaţi, de încercarea de a-i sugruma à la Khuen-Hedervary zice: »Croaţii trebue jertfiţi, fiindcă o doreşte Kossuth. De ani şi de zeci de ani cei din Viena işi ascut urechile şi îşi dau multă silinţă de-a împlini toate nesfârşitele »postulate« ale credincioşilor Rakoczian, Zapolyan şi kossuthist. Cele mai excesive dorinţe ale »naţionalismului«, cel mai nebun în aceasta întreagă monarhie se încuviinţează fără întrebare, fără rezistenţă, cele mai neapărate condiţiuni de existenţă ale Croaţilor şi ale altor naţiuni se fac dependente de *sic volo, sic jubeo* a d-lor Barabaş. Ori cine cunoaşte relaţiunile din Ungaria stie ce fel de oameni sunt ce-i din compania Barabaş. Numai în Viena nu se ştie aceasta. In Viena toţi Barabaşii sunt »bărbaţi de stat«, înaintea cărora toţi îmbracă livrea de lacheu. In Viena Barabaşii sunt potentaţi. In Viena ei sunt domnii şi stăpânii ţărilor dincolo de Laita, şi aşa tratăm cu Barabaşii. Le facem din zi în zi concesiuni pe teren economic, de drept public şi militar, scoatem neobosit apă din butoiul Danaidelor şi vedem cu mânile încrucişate cum sunt maltrataţi connaţionalii marelui Jellacici....«

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Alcoolismul.

De Dr. Izidor Marcu şi Ştefan Roşian, Blaj 1907, Tipogr. Seminarului Archidiecezan.

»Intreaga societate românească, de »sus până jos, cu preoţii 'n frunte, — căci »sfânt lucru este a lupta împotriva vicleanului »Diavol Alcool«, — să înceapă o »luptă aprigă împotriva beuturilor spirtuoase«, — — — — — — — —
— — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

ziceam într'un tractat despre primejdia alcoolismului, publicat în câţiva numeri din »Ţara noastră« 1907.

Prin apariţia cărţii »Alcoolismul« de Dr. I. Marcu şi St. Roşianu văd cu bucurie biserica păşind în fruntea acestei mişcări de-o însemnătate netăgăduită. Alcoolismul fiind un rău social cauzat mai ales de concepţia de viaţă ce stăpâneşte societatea, e absolut necesară puterea bisericii pentru înfruntarea şi delăturarea acestui rău.

Şi trebue să mărturisim că e un deosebit merit al bisericii unite, dacă într'un timp de luptă în toate dimensiunile — să ne gândim numai la lupta pentru autonomie, care de sigur şi azi se poartă cu înverşunare, pentru salarizarea preoţilor, pentru mântuirea şcoalelor, — a putut afla încă cvantul necesar de energie pentru a sonda şi tracta într'un mod corăspunzător o chestie dintre cele mai însemnate din viaţa noastră socială.*)

După cum ne spune prefaţa cărţii, biserica printr'un decis consistorial din 22 Oct. 1904 a încredinţat pe doi servi destoinici ai săi, — pe canonicul Marcu, rectorul seminarului teologic din Blaj, autorul unor cărţi de teologie pastorală şi de liturgică, recunoscute de fruntaşe în literatura noastră bisericească şi un însufleţit sprijinitor al culturii române, şi pe duhovnicul aceluiaşi seminar St. Roşianu, cunoscut ca pornitorul misiunilor poporale la Români, — să studieze chestia alcoolismului şi să elaboreze un proiect de statut, pe baza căruia să se poată înfiinţa reuniuni de temperanţă în parohii.

Raportul acesta apoi, modificat şi întregit, se pune prin cartea aceasta la dispoziţia publicului.

Chestia alcoolului, care e atât de însemnată în viaţa noastră ca popor, încât n'ar trebui să fie nici un cărturar la noi, care să nu fie orientat în ea, e tractată în această carte de 162 pagini cu deplină temeinicie. *)

— Cât de însemnată e chestia alcoolismului pentru popor, se vede din pilda ce ne-o dau Polonii din Posnania, cari în unele privinţe se aseamănă cu noi, Românii din Ungaria.

Scriitorii germani, duşmani acestui popor care ţine la comoara naţionalităţii sale, scriu cu mânie că poporul polon din Germania nu poate fi cutropit, ci dinpotrivă, înfloreşte, fiind că el nu bea, pe când poporul german bea mult. Medicul Holitscher-Pirkenhammer zice, de exemplu, într'o dizertaţie**): Ştiţi d-voastră de când s'a început slăbirea germanismului în Prusia răsăriteană şi în Silezia? De când preoţimea polonă a pornit o victorioasă cruciadă împotriva alcoolului, pe când între ţăranii şi lucrătorii germani se tot lăţeşte vinarsul.

Natura acestei cărţi despre alcoolism îi impune criticului trei puncte de vedere: 1) cel social, 2) cel fiziologic şi 3) cel limbistic.

Opul acesta, pe lângă toate zecile de citate din scriitorii cei mai de valoare, nu e numai rezultatul consultării unei biblio-

---

*) E interesant să vezi cum biserica greco-cat. deja din 1700 lucră în contra alcoolismului oprind pe preoţi prin canonul 8, din 1700, punctul II. alin. penultim 1821 Canonul 8 din 1832 şi Can. 7 din 1833 dela abusul alcoolului. ba canonul cest din urmă aminteşte şi pipa, zicând: „....De aici, cari s'ar afla că suduie, sau petroc prin făgădaua cu prostimea dimpreună, sau pipă dealungul satului înaintea obştii, prin ec. protopopi să se pedepsască cu 12 fl. nemţ. în valută". (pag. 110.) Pentru împiedecarea viţiului alcoolismului în popor se aduce la 1869 can. 34., care are vederi de nivou înalt. Asemenea la 1899. Biserica gr. orient. are dispoz. generale în privinţa alcoolismului în § 23 p. 12 al Statutului organic, ear la 1903 un cercular consist. arhid. sub Nr. 2142,

*) Imprejurarea că această carte a fost recomandată preoţimii din partea consistoarelor ortodoxe din Sibiiu şi Arad, încă dovedeşte valoarea cărţii. Preţul e 1 cor. 10 bani dela tipogr. arhid. Blaj (Balázsfalva) Banii ce s'ar strânge din vinderea acestei cărţi, sunt destinaţi pentru sprijinirea literaturii antialcoolice.

**) Der Kampf gegen der Alkoholismus als sittliche und nationale Pflicht, pg. 21.

Măcelul dela Pănade.

Interpelaţiunea deputatului Dr. Iuliu Maniu, făcută în şedinţa camerei ungare dela 18 Ian. st. n.

Dep. Maniu începe prin a spune, că în 25 August 1907 dimineaţa a sosit la Pănade batalionul al IV. al regimentului 24 de infanterie de honvezi cu garnizoana în Csikszereda, sub comanda locotenentului-colonel Kádár László. Spune, că pentru menagiul oficerilor a fost destinată şcoala română gr. cat. din comună. Cătanele au fost încuartirate, iar batalionul s'a bucurat din partea locuitorilor români din Pănade de primirea cea mai ospitalieră, aşa că însuşi comandantul a declarat, că batalionul nu s'a împărtăşit nici odată în marşurile sale de o mai pretinoasă primire ca în aceasta comună. Fiind zi de Duminecă, soldaţii n'au avut ocupaţiune. Domnii oficeri încă pe la 9 dim. s'au adunat la un dejun în sala şcoalei. Ofiţerii au început să-şi petreacă şi dejunul lor a ţinut până la 12 oare din zi şi îndată după aceea s'au şi aşezat la masă (prânz). Prânzul a durat până la 2 oare p. m. (strigări: aşa ceva nu se poate escepţiona!) Natural nu e nimic de escepţionat; de escepţionat este numai, că în timpul acesta domnii ofiţeri au luat la sine de tot prea mult, din ceeace numim beuturi spirtuoase (sgomot în stânga).

Bolgár Fer.: De unde o ştii!

Iuliu Maniu: Martori o dovedesc! (sgomot în stânga).

Preşedintele: Rog să fiţi liniştiţi!

Nagy György: Nu putem suferi, să suspicioneze aici pe oficeri de honvezi! (Sgomot).

Bolgár Fer.: Nu ofenza!

Iuliu Maniu: Nu suspiţionez, căci sunt gata să dovedesc! După masă, doi dintre d-nii oficeri s'au dus dela şcoală la cârciumă, care e 200—300 paşi departe de şcoală, unde era adunată tinerimea din sat la joc. Cum s'au dus, ei au citat pe ţigani la menajul ofiţerilor, totodată au învitat pe feciori şi fete pretineşte, să vină în curtea şcoalei, ca să-şi continue acolo jocul. S'au şi dus jucătorii şi au petrecut acolo toată după amiaza până la 5 oare, amestecându-se în dans câţiva soldaţi şi şi câţiva oficeri. La 5 oare seara, jucătorii s'au depărtat din curtea şcoalei. Locuitorii din sat, întrând în vorbă cu soldaţii, făceau un cerc mare ca la vre-o 80—90 paşi dela menajul oficerilor.

Intr'aceea s'a întâmplat, că cantorul bisericei Ioan Borcia, care până la 6½ oare a stat acasă, a venit însoţit de un honved la şcoală. Ca un om ce se ţinea de biserică, cantorul a întrat în curtea şcoalei şi privea la bucătari, cum pregătiau cina pentru d-nii oficeri, şi cum eşiau şi întrau oficerii din şcoală. (Sgomot.) Intr'aceea iată că ese dela menaj un oficer şi să răsteşte la cantor zicându-i: marş afară! (sgomot). Cantorul a rămas surprins, că pe el il tractează aşa şi ca pe un om ce se ţine de biserică îl i-a aşa la goană, şi zise către oficer: de ce mă trimiţi afară, căci nu fac nimic? Atunci oficerul respectiv s'a repezit spre dascăl, şi l'a lovit în spate, aşa de tare încât cantorul a căzut jos.

Nagy György: Asta nu-i adevărat! Acela este un oficer foarte cinstit!

Preşedintele: N'a tras la îndoială cinstea lui, te rog, să taci. (Sgomot.) Domnul ministru va răspunde, iar d-l deputat are dreptul a-şi desfăşura întrebarea.

Iuliu Maniu: Intr'aceea doi oameni, cari steteau răzimaţi de stobor, Valeriu Cipariu şi Augustin Posa s'au dus la cantor să-l ridice, dar n'au putut, fiindcă acelaş oficer începuse a da nouă lovituri cantorului şi eşiseră mai mulţi oficeri din menaj (sgomot în stânga). Cu întreruperi nu mă veţi zăpăci; fiţi convinşi că nu vă va succede să mă abateţi de a preda liniştit faptele! (Sgomot).

Nagy György: Eu am vorbit cu fiecare dintre oficeri şi i-am întrebat!

Preşedintele: Linişte domnilor!

Iuliu Maniu: D-l ministru va avea prilegiu să desmintă afirmările mele, dacă poate, şi desigur o va face, după cum o va putea face între împrejurările date, fără ca să fie avizat la ajutorul d-lor deputaţi!

Intr'aceea oficerul, care eşise în curte, a dus pe cantor de acolo, dându-i continue lovituri, până în mijlocul stradei. Intr'aceea notarul comunal, care era ocupat înlăuntru cu un cărăuş, care avea să ducă bagajul oficerilor, auzind gălăgia şi văzând că s'adună lumea, a eşit afară să vadă ce s'a întâmplat. Notarul a zărit tumultul în mijlocul stradei la vr'o 50—60 paşi dela şcoală, şi când s'a dus acolo, a văzut că căpitanul Alexandru Rátky bate necontenit pe cantor. (Strigări: încă tot îl mai bate?) S'a dus acolo şi l'a rugat să-l lase în pace. Atunci respectivul căpitan a declarat... (sgomot şi reprobări în stânga.)

Petö Sándor: Vă rog asta nu-i lucru de râs, dacă un soldat loveşte pe cetăţeanul!

Sümegi Vilmos: Acesta e soldat cinstit maghiar!

Preşed.: Rog pe deputatul Sümegi să nu întrerupă.

Iuliu Maniu. Intrevenirea notarului n'a avut nici un rezultat. Oficerul a continuat a bate pe cantor, care a căzut la pământ. Intr'aceea a alergat la faţa locului şi biråul Alexandru Posa, care a rugat şi el pe căpitan să nu mai dea în cantor. (Strigări: Incă tot îl mai bătea?) Incă tot îl bătea, într'atâta, încât răsplata birăului satului (judelui), că a întrevenit, a fost, că şi el a căpătat câteva ghionturi cu puşca dela patrula, pe care într'aceea a chemat'o căpitanul. In cele din urmă a succes totuşi notarului şi judelui comunal, să scape pe cantor din mâna căpitanului Rátky şi să-l dea la o parte. Cu aceasta s'a sfârşit deocamdată încăerarea. Soldaţii, între cari erau şi ofiţeri, s'au grupat înaintea şcoalei, iar sătenii stăteau ceva mai departe înaintea cârciumei. Notarul văzând, care era dispoziţia, s'a dus înaintea cârciumei şi a zis către oameni: duceţi-vă acasă să nu se întâmple ceva, iar cârciumarului i-a zis să 'nchidă cârciuma. Oamenii au răspuns: d-le notar, noi bucuros ne ducem acasă, dar nu vezi că li-s'a aprins honvezilor ţandăra. Dacă ne vom duce, uşor ni-se poate întâmpla ceva. La asta notarul, ca să convingă pe oameni... (sgomot şi ilaritate în stânga) vă rog să-mi credeţi, căci nu e lucru de glumă; ascultaţi-mă până la sfârşit, apoi va răspunde d-l ministru. Notarul, ca să dovedească oamenilor, că nu li-se va întâmpla nimic, a vrut să petreacă acasă pe Leonte Cipariu, dar atunci, când notarul a ajuns cu omul acesta înaintea honvezilor, aceştia au smuls pe Leonte Cipariu din mâna notarului şi cu toate protestările notarului l'au bătut aşa de amar, încât a căzut la pământ leşinat.

Fennyvesi Soma: A fost beat! (Sgomot; preşedintele sună).

Iuliu Maniu: E fapt, că pe acest om l'au smuls honvezii din braţele notarului şi l'au bătut până l'a umplut de sânge, fără să fi zis măcar o vorbă şi cu toate că notarul striga în continuu să-i dea pace. Bătaia sângeroasă o dovedeşte atestatul medicului.

Notarul văzând acestea, s'a dus la locotenentul-colonel, care locuia aproape şi l-a rugat să i-a măsuri, ca să pună capăt acestor brutalităţi. Notarul nu-şi aduce aminte destul de bine, ce i-a spus locotenentul-colonel, dar zice, că comandantul a bagatelizat lucrul şi când i-a zis notarul: mă rog d-le l-colonel, aceasta nu e numai o sgârietură, bietul om zace leşinat, atunci comandantul a orânduit, ca medicul de regiment să vadă ce-i cu omul acela, dar n'a fost înclinat de-a face absolut nimic pentru ca soldaţii să fie opriţi dela noi escese.

Dupăce notarul vorbise cu comandantul, vede, că căpitanul Rátky dimpreună cu locotenentul numit Hutiray şi cu detaşamentul care era mobilizat, precum şi cu mai mulţi soldaţi merg în pas grăbit spre cârciumă. Tocmai era să închidă birtaşul cârciuma, după cum îi spusese notarul, când văzu, că femei şi bărbaţi aleargă spre cârciumă. Iese să vadă ce e şi oamenii îi spun, nu putem merge de aici, căci vin în fugă cătanele spre noi. Atunci oamenii intrară în cârciumă şi au răzimat cu spatele uşa, ca să nu poată intra cătanele. Ce să întâmplă într'acea: honvezii sfărâmă ferestrile, intră prin ele în cârciumă şi pe cei ce le vin în cale îi bat aşa de amar, încât acuma a trebuit deschisă uşa, ca oamenii să scape cu fuga.

Când s'a deschis uşa, înaintea ei se aflau căpitanul Rátky şi locotenentul ce venise cu el; au întrebat pe cârciumar ce s'a întâmplat. Acesta le-a istoristit tot. Atunci căpitanul a declarat, că el va acoperi paguba lui. Aceasta a şi făcut-o din propriul său buzunar. Intr'aceea căp. Rátky cu locot. Hutiray, cu detaşamentul şi cu soldaţii ce alergau după el, au traversat comuna şi pe oamenii ce le-au venit în cale, nu numai i-au bătut până la sânge, ci, precum voiu arăta, provocându-mă la numărul caselor, la oameni şi la martori, au intrat în curţile oamenilor şi acolo au străpuns oamenii pe cari i-au întâlnit. (Mare sgomot)

Nagy Gy.: Vorbeşte pentru ca să-l audă în străini. (Sgomot).

Preşed.: D-l deputat interpelant are dreptul să-şi facă interpelaţia!

Fenyvesi Soma: Să nu mintă!

Preşed.: Nu s'a folosit de nici o expresiune neparlamentară.

Nagy György: A zis însă, că honvezii au ucis pe oameni (sgomot).

Preşed.: Să aştepte d-l deputat Nagy György până ce va deveni preşedinte; atunci va putea să esercite dreptul de preşedinte (către dep. Maniu: te rog să continui)...

Iuliu Maniu: Intr'aceea notarul, care mersese cu medicul militar să vadă după cantor, venia din partea de jos a comunii în sus, când se întâlni cu vr'o 12 soldaţi în frunte cu un sergent. Notarul a provocat pe sergent să vie cu soldaţii să adune pe răniţi şi să le dea îngrijirea cuvenită. Sergentul nu numai că nu a făcut destul provocărei...

Bolgár Fer.: Nemaiauzit! Până acuma tot cuvântul este o falzificare. Aşa e aşa e! (în stânga).

Nagy György: Aşa e, fiecare cuvânt e o josnică întortochere (sgomot.)

Preşed.: Rog pe d-l dep. Nagy...

Nagy Gy.: să nu mintă (sgomot).

Preşed.: Chem la ordine pe d-l dep. Nagy György.

Iuliu Maniu: Sergentul în loc ca să stea la dispoziţia notarului, l'a respins cu cuvinte dure zicându-i: Dute de-aici puturosule, căci de nu şi pe tine te voi străpunge (sgomot). Interpelantul trece apoi la cazurile singuratice de rănire şi aminteşte şi descrie dintre acestea numai pe cele mai pregnante.

La partea aceasta a interpelării sale vom reveni. Acum lăsăm să urmeze aici interpelarea:

Interpelaţie

către d-l ministru al honvezimii în cauza măcelului comis în ziua de 25 August 1907, de batalionul 4 al regimentului 24 de honvezi, în comuna Pănade comitatul Târnava-mică, şi în cauza despăgubirei răniţilor de acolo.

1) Are cunoştinţă d-l ministru despre aceea, că în ziua de 25 August ofiţerii şi soldaţii batalionului 4 din regimentul 24 de honvezi, cari erau găzduiţi pe ziua aceea în comuna Pănade, au rănit în parte mortal în parte mai puţin grav, parte pe stradă, parte în ograda lor proprie, peste 38 de cetăţeni pacinici, între cari şi 9 femei?

2) A pornit d-l ministru cercetare în cauza acestui măcel îngrozitor? Dacă da, atunci, care e rezultatul cercetării? Au fost pedepsiţi acei ofiţeri şi soldaţi, cari şi-au uitat de sine? Au fost despăgubiţi răniţii? Şi e aplicat d-l ministru să pue pe masa camerii, ori să facă cunoscut pe altă cale, toate actele ce cuprind cercetarea?

3) Are cunoştinţă d-l ministru despre aceea, că dela răniţi, cari sunt oameni săraci, pretind peste 800 coroane spese pentru medic şi peste 77 coroane pentru farmacie; acum, oamenii maltrataţi, dintre cari trei nici acum nu sunt însănătoşaţi, ajung prin aceasta şi materialmente la marginea prăpastiei, în loc ca să fie despăgubiţi pentru durerile şi cheltuelile lor?

4) E aplicat d-l ministru, ca imediat să i-a măsură, ca vinovaţii să fie pedepsiţi, răniţii să fie despăgubiţi şi în fine cazul acesta odios să se rezolve pe calea cerută de ordinea dreptului?

*

Deputatului Maniu i-a răspuns imediat ministrul de honvezi *Jekelfalusy* bazându-se pe cercetarea ce a făcut-o din oficiu şi prezentând lucrurile în lumină mult mai favorabilă pentru făptuitorii măcelului din Pănade. E caracteristic rezultatul cercetărei făcute de comanda superioară a honvezilor, care să resumă în următoarele: Trei honvezi au fost pedepsiţi pentru uşoară leziune corporală, *în ce priveşte pe cei grav răniţi, nu s'a putut descoperi prin cine au fost răniţi, nu s'a putut dovedi faţă cu ei nimic.* Vom reveni mai pe larg asupra acestui curios răspuns.

---

grafii bogate, nu e o compilaţie, ci este cernerea unui material prin intelectul a doi preoţi români luminaţi, şi foarte buni cunoscători ai trebuiţelor sociale generale şi româneşti.

Tot cetitorul acestei cărţi va vedea lămurit mişcarea uriaşe ce s'a pornit împotriva »diavolului alcool«, pe care cutare autor l'a cunoscut mai primejdios decât ciuma.

Privirea generală asupra stării »clasei naturale, care este talpa ţării şi isvorul din care se premenesc celelalte clase«, arată pe lângă o deplină orientare şi o adâncă iubire pentru popor.

De valoare e şi *elementul fiziologic* al cărţii.

Pentru a arăta influinţa desastroasă asupra organismului omenesc sunt descrise rând pe rând organele lui principale dimpreună cu funcţiunea lor, astfel încât c'o cale cartea e şi un mic tractat de anatomie, a cărui înţelegere s'ar uşura mult dacă i-s'ar adauge la ed. II. desemne şematice.

Nu micşorează valoarea cărţii unele erori neînsemnate, aproape neevitabile pentru nespecialişti, precum e cea dela pag. 51, că 5 milioane de globule ar fi într'un *mm. cubic* de sânge, pe când acest număr de eritrociţi se află deja într'a suta parte, într'un *mm. cubic* de sânge normal, în care număr nu se cuprind leucociţii (cam unul pe 300—500 de eritrociţi); mai departe folosirea numirii de faringe în loc de laringe, ca sediu al coardelor vocale (pg. 47), apoi la pag. 39, unde se zice că ergograful, măsurătorul de putere, »*consta* din curea, care la un capăt *avea* o verigă; pe când aparatul cu care şi-a făcut Kraepelin şi Frey experimentele, ergograful lui Mosso, e folosit şi azi în laboratoare.

In general orientarea autorilor în materie de fiziologie, de anatomie şi igienă e foarte bună, şi va face bune servicii cetitorilor.

O deosebită considerare merită *limba* acestui studiu.

Au lucrat foarte potrivit autorii, când au consultat pentru terminologie cărţi de voloare din România, făcând astfel un pas însemnat pentru unificarea terminologiei şcientifice, care la noi se formează mai ales sub influinţa şcoalei germane, iar în regat sub influinţa franceză.*)

Afară de unele rămăşiţe ale etimologismului intransigent, precum »şcoale *medie*« (pg. 143) »alte scopuri *pie*«, limba preste tot se poate numi bună. Ea devine uneori chiar frumoasă, elegantă, precum e bunăoară la pg. 82, 83 unde e vorba despre educaţia morală.

Fiind scrisă cartea de *doi* autori români, trebue, vezi bine, să se vadă diferinţe în *ortografie*. Aşa unul dintre autori scrie pluralul articulat dela fiu corect cu trei i, pe când celălalt numai cu doi. Asemenea unul dintre autori ia în considerare că *sunetul â—î* nu numai la *începutul* cuvintelor şi la cuvintele compuse (*neîndoios*) se formează din i, ci şi în terminările flexionare ale verbelor terminate în — rî, ca de ex. hotărît. Fac observările aceste nu pentru că aşi fi un scrupulosist, ci în dorinţa ca, dacă ziaristica mişună de erori ortografice şi limbistice de tot felul, cel puţin cărţile de ştiinţă să fie cruţate de ele.

In general vorbind, aceasta carte e de-o însemnătate foarte mare, fiindcă tractează într'un mod fundamental, şi totodată luminos, o chestie vitală a poporului român. Şi ar trebui să câştigăm o părere pesimistă despre cărturărimea noastră, dacă nu vom vedea în urma acestei cărţi convingătoare răsărind zi de zi societăţi de abstinenţă ori temperanţă.

Căci cine îşi va lua osteneala — şi trebue s'o facă asta tot omul care se interesează de chestiile cardinale ce preocupă de prezent omenimea, — să se ocupe cu alcoolismul, şi se va convinge prin cetirea acestei cărţi pe deplin, atât din experienţele neîndoioase ale ştiinţei moderne, cât şi din glasul neînduplecat al statisticilor, că alcoolul ruinează individul, popoarele, le scurtează viaţa slăbindu-le trupul, înveninându-le, tulburându-le, tâmpindu-le mintea, corumpându-le sufletul, caracterul, moralitatea — zic, oricine va ceti aceasta carte se va face duşman al alcoolului, şi cu cât va avea poporul nostru mai mulţi antialcoolişti, cu atât îi va fi mai uşoară lupta grea ce-o poartă.

Gratz, Decemvrie 1907.

Aurel Dobrescu.
medicinist.

---

*) Cât de slabă e în privinţa asta legătura dintre noi şi „cei de dincolo" se vede din cazul ciudat, că un bărbat ilustru al nostru, folclorist de forţă numai în 1907 află despre existenţa dicţionarului de terminologie poporală al lui Fr. Damé, apărut la 1898. (Cf „Transilvania" Nr. III 1907, pg. 149). Sunt deci foarte bune indigitările ce le dă într'una Asociaţiunea, ca să se cetească scrierile de ştiinţă din regat.

Cronica din afară.

Intrevedere de Monarchi. Corespondentul ziarului »Globe« anunţă că află din sursă bună, cumcă în cursul anului acesta, regele Victor Emanuel, regele Eduard şi împăratul Wilhelm vor avea o întrevedere. E probabil, ca regele Italiei să viziteze în acest an şi pe Ţarul Rusiei şi pe preşedintele Fallières.

Situaţia în Maroc. Ziarului »Times« i se comunică din Tanger, că situaţia e din cele mai serioase. Muley Hafid a fost recunoscut Sultan în tot Marocul, afară de ţinuturile de pe coaste unde populaţia se teme de represalii din partea europenilor. Se impun măsuri urgente pentru paza europenilor.

Adoptarea proiectului antipolonez. In şedinţa de Sâmbătă a dietei prusiane s'a adoptat cu mare majoritate proiectul anti-polonez. Au votat contra centrul, liberalii şi polonezii. Un deputat polonez a primit adoptarea cu fluerături. Rezultatul votului a fost primit cu aprobări de cătră partidul guvernului.

Noui turburări în China. — In mijlocul Chinei s'au iscat noui turburări, în special în provincia Tekiung. In partea de jos a fluviului Jancekiang se observă o puternică mişcare antidinastică. După o telegramă primită de ziarul »Lokal Anzeiger« sunt temeri de izbucnirea revoluţiei în provincia Yancekiang. Din Peking a fost trimisă armata la Tekiang şi Yancekiang.

ŞTIRILE ZILEI.

— 8 Ianuarie v.

Serbarea Bobotezei. Cu o deosebită pompă a decurs eri solemnitatea sfinţirei apei în biserica Sf. Adormiri din cetate. Serviciul divin a fost oficiat de cătră preoţii N. *Fizeşeanu*, I. *Prişcu* şi V. *Mereţ*, iar cântările liturgice le-a executat în mod înălţător, corul mixt al bisericei Sf. Nicolae sub conducerea d-lui profesor George *Dima*. La serviciul divin a luat parte un public numeros şi distins. Corpul ofiţeresc era reprezentat prin d-l general de brigadă *Şandru*, comandantul regimentului 50 bar. *Pikenj*, comandantul regimentului de artilerie *Oppitz*, colonelul reg. de husari *Rainer*, colonelul reg. de honvezi *Hadfy*, ofiţerii auditori: căpitan *Bardoşy* şi locotenent *Suciu* şi numeroşi ofiţeri, aparţinători tuturor armelor şi branşelor.

După terminarea serviciului divin s'a format în biserică procesiunea, care a eşit în piaţă, unde era ridicată estrada pentru solemnitatea sfinţirei apei. Lângă estradă au ocupat loc reprezentanţii miliţiei şi membrii comitetelor parochiale din cetate şi dela biserica Sf. Nicolae. In faţa estradei era postată compania de onoare sub comanda d-lui căpitan Constantin *Velcean*, a locotenentului Iosif *Baltezan* şi a sublocotenenţilor Virgil *Madincea*, Aurel *Bogdan* şi I. *Pandurof*. Gloriosul steag al regimentului îl ţinea sergentul-major *Ivan*. Soldaţii companiei de onoare, toţi flăcăi voinici români, erau îmbrăcaţi în mare ţinută şi purtau crengi de brad în chipiu. In decursul actului sfinţirei apei compania a tras cu mare precisiune cele trei salve de onoare, după cari muzica a intonat imnul împărătesc. Apoi preoţii au botezat pe ofiţerii, pe soldaţii şi publicul prezent. Terminându-se şi actul botezului, compania de onoare a defilat în sunetele muzicei militare în faţa d-lui general Şandru şi a corpului ofiţeresc.

Sf. Sărbători la Blaj. Cetim în »Unirea«: Escelenţa Sa Preasfinţitul Mitropolit Victor neluând în socotinţă, că de abia s'a restaurat din boala grea, cu deplină încredere în Dumnezeu, a pontificat sf. Liturgie în ziua primă şi a doua de Crăciun şi în ziua Anului Nou, rostind pătrunzătoare cuvântări, atât la Naşterea Domnului, cât şi la Anul Nou. I. P. Sf. Sa a întrunit număroşi oaspeţi la ospitala-i masă atât din Cler cât şi dintre oficialii civili.

Un parastas solemn s'a oficiat eri în biserica Sf. Nicolae din Scheiul Braşovului întru pomenirea episcopului *Ioan Popasu*. Au servit preoţii V. Voina, Dr. V. Saftu şi I. Prişcu. Cântările de parastas le-a executat corul bisericei Sf. Nicolae.

Pentru masa studenţilor români din Braşov a contribuit familia Iosif şi Maria *Oncioiu* în amintirea neuitatei sore respective cumnate *Victoria Rusu n. Oncioiu* suma de 20 cor.

Primească generoşii donatori cele mai călduroase mulţămite. — *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

Björnson cătră un conducător din Moravia. Din Moravia poetul norvegian a primit o adresă frumoasă şi pompoasă, artistic lucrată, c'o mulţime de subscrieri. Neştiind cui să mulţumească, Björnson s'a adresat lui Dr. Ambros în Olmütz rugându-l să publice scrisoarea, ca să afle toţi, cari au subscris frumoasa adresă, că a primit'o. Asemeni adrese a primit şi de la Slovaci. »Aceste manifestaţiuni m'au emoţionat adânc« — zice poetul într'o scrisoare datată din Roma, 1908. — Ele dovedesc în ce strâmtoare sufletească se află aceste popoare, cari 'mi sunt aşa de multumitoare pentru aşa puţin lucru ce le-am putut face. Am însă marea speranţă, că timpurile cele mai grele au trecut. Intenţiunile Maghiarilor să dovedesc din zi în zi mai absurde.... faptele lor se condamnă ele pe sine....«

Primarul Vienei Dr. Lueger, după ştirile cele mai nouă, zace greu bolnav.

Educaţia prinţesei Monica. »Berliner Tageblatt« anunţă că princesa Pia Monica va fi dusă în luna Iunie la Dresda şi va rămâne pe viitor la Curtea saxonă.

Necrolog. *Victoria G. Russu n. Oncioiu*, în urma unei boale îndelungate şi-a dat nobilul său suflet în mânile Creatorului, ieri seara în 7 (20) Ianuarie 1908 la $6^1/_2$ ore în anul al 34-lea al etăţii, şi al 13-lea al fericitei sale căsătorii. Despre această tristă şi ireparabilă perdere să încunoştiinţează toate rudeniile, amici şi cunoscuţii răposatei. Rămăşiţele pământeşti ale mult regretatei să vor ridica din casa proprie (Braşovul-Vechiu, strada lungă Nr. 34) şi să vor aşeza spre vecinică odihnă Mercuri în 9 (22) Ianuarie, 1908, în Cimitirul Bisericei Sfintei Adormiri din Braşovul-Vechiu. Braşov, 8 (21) Ianuarie, 1908. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

Jalnica familie.

Comisia a IV-a de verificare a dietei a ţinut Sâmbătă, sub preşedinţa lui Haviár Dániel, şedinţă în care s'a discutat petiţia dată în contra mandatului deputatului naţionalist V. Lucaciu. Comisia a amânat—la cererea apărătorului — pertractarea pe ziua de 7 Februarie, dup'ameazi la 4 ore.

Invăţătorii din Arad. Ziarul »Tribuna« desminte ştirea dată şi de noi, că învăţătorii români din Arad ar fi cerut ajutor de stat, dar comisiunea administrativă le-a denegat sprijinul. A fost numai o scornitură falsă, ceea-ce înregistrăm cu plăcere.

Dar ocazional. Domnul Ioan *Săbădeanu*, comersant din Braşov. a dăruit cu ocaziunea zilei sale onomastice, Sft. Ioan Botezătorul — un scris fonciar Urban de 100 lei, la fondul Internat-Orfelinatului Reun. Femeilor Române din Braşov, pentru care subsemnata exprimă generosului donator, prealabil, deosebita şi călduroasa sa mulţămită. *Maria B. Baiulescu*, prezidentă.

Preot nou pentru America în acelaş timp când »Românul« din Cleveland anunţă sosirea părintelui Dr. Alesandru Niculescu la New-York, preotul Alesandru Pop din Tăuţii de Jos, a plecat, ca să împartă sufletești mângăieri fraţilor pribeji în depărtatul continent.

La închisoare. Curia a aprobat sentinţa prin care preotul gr. or. român Ilie Busaş din Sălişte, comitatul Bihorului, a fost osândit la o lună temniţă de stat, pentru agitaţie, săvârşită pe vremea alegerii de deputat în cercul electoral al Beiuşului.

Dela oficiul de dare orăşănesc primim spre publicare următorul avis: Acele persoane, cari au neglijat de a presenta oficiului nostru până acuma fasiunile referitoare la clasa a III-a pe anii 1908, 1909 şi 1910, sunt din nou provocaţi, sub evitarea dispoziţiunilor de amendare prevăzute în lege, să prezente amintitele fasiuni în termin de 8 zile la perceptoratul de dare orăşenesc în oarele de oficiu dela 8—12 a. m. Intrelăsându-se asternerea acestor fasiuni darea se va fixa din oficiu.

Ajutoare pentru săraci. Din venitele fundaţiunii Matildei de Trauschenfels se vor distribui la 19 Martie a. c., mai multe ajutoare de câte 300 cor. cetăţenilor de ambele sexe de naştere din Braşov, cu locuinţa în Braşov, săraci şi neapţi de a-şi câştiga pâinea de toate zilele, fără deosebire de naţionalitate şi religiune. Petiţiunile au a se prezenta magistratului orăşenesc până în 12 Februarie a. c., la 12 oare a. m. Ce fel de documente au a să alătura la petiţie, să poate vedea de pe placatele afişate pe table şi de pe publicaţiunile lipite pe stâlpii pentru afişuri.

O ştire necontrolată s'a furişat între ştirile zilei din ultimul număr al foaei noastre, fără de ştirea Redacţiunei. A fost culeasă din greşeală cu o altă ştire ce s'a luat dintr'o foaie de dincolo. E evident, că ştiri de sensaţie ca aceea despre o pretinsă fiică a unu papă devenită escroacă, sunt răspândite cu tendinţă de foile adversare bisericei şi oricărei autorităţi eclesiastice. Deci acea ştire n'avea loc în coloanele foaei noastre, care totdeauna s'a ferit de a colporta astfel de faime şi scornituri tendenţioase şi necontrolabile.

Victimile unui lup turbat. Din comuna Perişeni (judeţul Argeş) se anunţă următoarele: In ziua de 1 Ianuarie 1908, pe la ora 6 de dimineaţă, un lup turbat trecând pe la nişte staule cu vite ale locuitorilor, s'a abătut la oborul de vite al locuitorului Ioan Filip. Acesta auzind cânii lătrând a eşit afară din colibă. Lupul s'a repezit la el, i-a rupt o parte din obraz aşa de rău încât i-se vedeau măselele din falca inferioară. L'a rupt şi de mâni şi cânii sărind abia l'au scăpat din gura lupului, care şi-a luat drumul la staulele vecine. La acel al locuitorului Ion. P. Ivan cânii l'au anunţat prin lătratul lor. Eşind afară numitul locuitor şi văzând fiara a luat puşca şi a tras asupra ei. Lupul a căzut deocamdată jos, dar apoi s'a repezit asupra vânătorului ce nu ochise bine. Acesta începu a se apăra de lup cu puşca, dar ţeava ei fiind apucată de fiară cu dinţii a smuls'o din mânile nenorocitului locuitor, s'a repezit asupra lui şi i-a înfipt colţii în obraji şi în gât. Locuitorul l'a apucat pe lup de urechi şi l'a strâns puternic până ce s'au slăbit colţii din gâtul său. Fiara a fugit apoi în sat, unde a mai muşcat oameni şi vite. Abia la 2 Ianuarie seara lupul a putut fi ucis de locuitori. Toţi aceşti nenorociţi locuitori au fost trimişi la institutul bacteorologic.

Din Reghinul-săsesc primim buna veste, cum-că în urma iniţiativei luate chiar în ziua de Crăciun — femeile române de-acolo împreună cu fruntaşii inteligenţei au ţinut în ziua de Bobotează după amiazi o consfătuire *în scopul înfiinţărei unei reuniuni de femei.* Din consfătuire s'au trimis 2 comisiuni, una pentru compunerea statutelor, iar a 2-a pentru înscrierea de membrii. Dorim succes desăvârşit!

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 21 Ianuarie. In conferinţa de eri seară a partidelor coaliţiei, *Apponyi* a declarat că guvernul e decis a respinge orice urcare a contingentului de recruţi, dacă nu se vor face concesiuni coraspunzătoare. A mai zis că, introducându-se votul universal, va intra fără îndoială în parlament un număr mai mare de naţionalişti şi socialişti, cari formând o minoritate puternică, vor duce o luptă sistematică contra „intereselor" statului naţional maghiar. *Kossuth* a declarat că guvernul e dator să rezolve în mod acceptabil chestiunile militare. Trebue prin urmare să facem totul, ca naţionalităţile să nu împedece o atare soluţiune. Din cauza aceasta nu e permis a da în mâna lor arma obstrucţiei.

Andrassy a declarat că trebue evitată orice măsură, prin care s'ar promova resistenţa naţionalităţilor în Cameră.

Budapesta, 21 Ianuarie. Socialiştii au ţinut eri seara numeroase întruniri, în care s'a pus în vedere *greva în massă a muncitorimei* pentru cazul introducerei votului universal plural.

Budapesta, 21 Ianuarie. — Casa magnaţilor va ţinea mâne o şedinţă având la ordinea zilei proiectele votate zilele din urmă de cătră cameră.

Sofia, 21 Ianuarie. Guvernul va demisiona azi sau mâne. Şeful noului guvern va fi probabil deputatul Malinov, un fervent aderent al autonomiei Macedoniei.

Paris, 21 Ianuarie. Regele Eduard al Angliei va sosi aci în 29 Februarie n. — Preşedintele Fallières va vizita pe Ţarul Nicolae al Rusiei în Iulie.

Moscva, 21 Ianuarie. Poliţia secretă din Moscva a descoperit în guvernamentul Orlov un congres secret revoluţionar. S'au arestat 20 revoluţionari, în locuinţele cărora s'au confiscat scrieri revoluţionare, arme şi bombe.

Bibliografie.

Mihai Eminescu. „*Poezii*", c'o notiţă biografică de Ioan Săulescu. Ediţia II, complectată şi adăugită. Preţul 2 lei. Porto 10 bani.

Octavian Goga. „*Poezii*", premiate de Academie. In Biblioteca pentru toţi sub numărul 286—287. Preţul 60 bani. Porto 5 bani.

Haralamb Lecca. „Femesa Indărătnică", comedie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (In Biblioteca pentru toţi. No. 284, Preţul 30 bani. Porto 5 bani.

Ecaterina Colonel Sterind. „*Buna Menageră*". Carte de bucate practică, care conţine recete dela cele mai fine mâncări, prăjituri, gelatine, creme, conserve, dulceţuri, după bucătăria fină din România. Preţul cărţei e de 5 coroane, plus 30 ban. porto.

Vasile C. Osvadă. „Băncile populare din România". Cu un adaus informativ Preţul 1 coroană.

St. O. Iosif. „*Zorile*" Dramă istorică în două acte şi în versuri. Preţul 1 cor. (10 b. porto).

„*P. Ispirescu*" Povestirile unchiaşului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediţia II din opere complete. *Teatru I.*

De cuprinsul următor:

„Şoldan Viteazul", Mama Angheluşa", „Herşcu Boccegiul", „Cleveticí", „Sandu Napoilă", „Surugiul", „Ion Păpuşariul", „Cucoana Chiriţa" „Barbu Lăutariu", „Paraponisitul", „Kera Nastasia" „Haimana", „Gură-Cască", „Stan Covrigariul", „Vivandiera", „Păcală şi Tăndală", „Soara mâţei" „Craiu nou", Harţă Răzăşul", „Ramăşagul", „Peatra din casă", „Nunta ţărănească", „Chiriţă la Iaşi", „Chiriţa în Provincie".

Preţul 1 cor. 50 b. (20 bani porto)

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

PUBLICAŢIUNE

Duminecă în **13 Ianuarie st. v. 1908 la oarele 11 a. m.** se va ţinea licitaţiune publică verbală, în casa de şedinţă a Comitetului parochial dela biserica română din Raşnov, pentru **arândarea pe timp de trei ani con secutivi,** socotiţi dela **1 Ianuarie 1908 păşiunea de pe muntele Dihamu, din Judeţul Prahova, România,** proprietatea acestei biserici, precum şi **vânatul de pe munte.**

Rêşnov, în 26 Decembre 1907.

Comitetul parochial al bisericei române gr. or. din Rêşnov.

G. Proca,
preşedinte.

„FURNICA“, cassă de economii, societate pe acţii în Făgăraş.

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai cassei de economii „FURNICA“ societate pe acţii, se învită prin aceasta în virtutea § lui 16 al statutelor societăţii la

a XXIV-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Făgăraş în **20 Fecruarie st. n. 1908** înainte de amiazi la 10 oare, în localul societăţii.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcţiunii, bilanţul anului 1907 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realizat conform bilanţului.
3. Alegerea, conform §-lui 30 din statute, a 2 membrii în conziliul Direcţiunii în locul celor eşiţi cu mandate pe 3 ani.
4. Fixarea preţului marcelor de prezenţă pentru Direcţiune.

Domnii acţionari, cari în senzul §§-lor 17, 18 şi 19 din statutele societăţii voesc a participa la această adunare generală în persoană sau prin plenipotenţiaţi, sunt rugaţi a-şi depune la cassa societăţii sau la institutul de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu acţiile lor şi eventual dovezile de plenipotenţă cel mult până la 19 Faur 1908

Făgăraş, în 11 Ianuarie 1908.

Direcţiunea.

Contul Bilanţ.

ACTIVE:		Cor.	fil.	PASIVE:	Cor.	fil.
Cassa în numărar		13227	66	Capital social 300 acţii à 400 Cor. .	120000	—
Cambii escomptate . .	1.160,371 —			Fondul de rezervă	60000	—
Credite camb. cu acop. hip.	238,238 —	1398609	—	Fondul de garanţă	19068	14
Imprumuturi pe oblig. cu caventi . .		36433	—	Fondul de penziune al funcţionarilor	33460	14
Credite de cont-curent		49697	59	Reescont	76777	—
Efecte publice		62326	—	Depuneri spre fructificare	1269573	41
Realităţi:				Interese transitoare anticipate . . .	21207	87
Casele societăţei	50,693·84			Dividende neridicate	196	—
Diverse realităţi spre vânzare	10,882 53	61566	37	Diverse conturi creditoare	2626	81
Diverse conturi debitoare		6784	75	Profit curat	27939	43
Mobiliar	2,449·37					
după amortisare de 10% .	244 94	2204	43			
		1630848	80		1630848	80

Contul Profitului şi Perderilor.

DEBIT:		Cor.	fil.	CREDIT:		Cor.	fil.
Interese:				Interese:			
pentru depuneri spre fructif.	50,771·78			dela cambii escomptate . .	80018·15		
pentru cambii reescomptate	4220 03	54991	81	dela creditele cambiale cu asig. hipot. . . .	17850 34		
Spese:							
salare, porto, diverse		11668	67	dela împrumut. pe obligaţiuni	2480 72		
Marce de prezenţă		1305	—	dela efectele publice . . .	2592·—		
Contribuţiune:				dela creditele de cont-curent	3940·37	106881	58
directă	5,164 82			Chiria dela casele societăţii		3940	08
10% la interesele dela depuneri	5,077·10	10242	01	Taxe pentru transcrieri de acţii . .		208	—
Arunc comunal şi comitatenz . . .		3285	37	Proviziuni:			
Amortizare:				dela devize	4·88		
Diferinţa de curs dela efectele				dela monede	204·52		
publice	1522·85			dela diverse	681·06	890	46
10% amortizare din mobiliar	244 94	1767	79				
Profit curat		27930	43				
		111200	08			111200	08

Făgăraş, în 31 Decemvre 1907.

Mateiu C. Jiga m. p., director esecutiv.

Ioan Dejenariu m. p., contabil.

Iacob Macaveiu m. p., membru al direcţ.

Alexandru Belle m. p., membru al direcţ.

Nicolau Borzea m. p., membru al direcţ.

Maximilian Receanu m. p., membru al direcţ.

Dominic Raţiu m. p., membru al direcţ.

Dr. Teodor Popescu m. p., membru al direcţ.

Subscrisul comitet am esaminat contul prezent şi l'am aflat în deplină regulă şi în conzonanţă cu registrele institutului.

Făgăraş, în 16 Ianuarie 1908.

Comitetul de supraveghiare:

Gavrilă Cornea m. p., *Nicolau Clonţea* m. p., *Dr. Ioan Şenchea* m. p., *Nicolae Aron* m. p., *Moise Derlosea* m. p.

Revăzut şi aflat în regulă.

Făgăraş, în 11 Ianuarie 1908.

Dominic Raţiu m. p., revizor expert.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.